

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра ботаніки і методики викладання природничих наук

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ОХОРОНА РОСЛИННОГО СВІТУ
підготовки бакалавра

Силабус освітнього компонента «Охорона рослинного світу» підготовки бакалавра

Розробник: Іванців О.Я., канд. пед. наук, доц. кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми доц. Бусленко Л. В.

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

протокол № 1 від 1 вересня 2025 р.

В.о.завідувача кафедри:

проф. Фіщук О. С.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань Е Природничі науки, математика та статистика	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 150/5	Спеціальність Е1 Біологія та біохімія	Рік підготовки – 2
	Освітня програма Біологія та біодіагностика	Семестр – 4-й
		Лекції – 10 год
		Лабораторні – 20 год
		Самостійна робота – 110 год
Консультації – 10 год		
ІНДЗ немає	Освітній рівень Бакалавр	Форма контролю: залік
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Викладач: Іванців Оксана Ярославівна

Науковий ступінь: кандидат педагогічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

Телефон +380505233172

e-mail Ivanciv.Oksana@vnu.edu.ua

Комунікація зі студентами: електронною поштою, на заняттях згідно розкладу, за графіком консультацій.

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ:

<https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Розклад консультацій. Консультації проводяться згідно розкладу, що розміщений на дошці оголошень кафедри ботаніки і методики викладання природничих наук

<https://vnu.edu.ua/uk/faculties-and-institutions/fakultet-biolohiyi-ta-lisovoho-hospodarstva>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Освітній компонент визначає місце і роль охорони рослинного світу в житті людини та вказує на значення цієї проблеми. А саме вказує на можливості екологічних аспектів при формуванні особистості та розглядає особливості створення та функціонування природоохоронних структур.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компонента «Охорона рослинного світу» є ознайомлення із сучасними можливостями охорони рослинного світу та причинами і наслідками збіднення видового складу рослинного покриву Землі та нашої держави. Освітній компонент орієнтований на формування екологічної компетентності, готовності до раціональної діяльності в природі, збереження існуючої природної рівноваги.

Завдання: чітке визначення місця і ролі охорони рослинного світу на сучасному етапі розвитку суспільства, ознайомлення із заходами охорони біорізноманіття і раціонального використання природних ресурсів; виявлення та обґрунтування шляхів збереження природного навколишнього середовища. Роробка проєктів, натуралістичних заходів та презентацій, інших заходів на природоохоронну тематику. Вивчення дає змогу займатися просвітницькою й волонтерською діяльністю з охорони довкілля.

3. Soft skills

1. Комунікація та командна робота: здатність працювати автономно та в команді.

2. Креативність та візуальне мислення: розвиток естетичного чуття для поєднання природних і штучних компонентів у цілісну художню композицію.

3. Вирішення проблем (Problem-solving): здатність знаходити вихід у складних ситуаціях, генерувати нові ідеї, оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт, приймати обґрунтовані рішення.

4. Проєктний менеджмент та самоорганізація: здатність діяти соціально відповідально та свідомо із врахуванням морально-етичних норм професійної діяльності і академічної доброчесності; Навички планування етапів робіт, управління часом, дотримання дедлайнів.

5. Адаптивність: гнучкість у роботі з мінливими природними факторами (кліматом, шкідниками) та новими запитами (зміна нормативної бази, запити).

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Лабор. роб	Конс.	Сам. роб.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Рослинний світ. Запаси біоресурсів.						
Тема 1. Динаміка зменшення рослинного покриву Землі та її причини.	27	2	4	1	20	ПР.- 10 б.
Тема 2. Охорона корисних дикоростучих рослин.	28	2	4	2	20	Сам. роб. – 20 балів
Тема 3. Шляхи збереження видів рослин. Розробка природоохоронних заходів (проєктів), просвітницька робота.	28	2	4	2	20	
Разом за змістовим модулем 1	83	6	12	5	60	Самостійна - 40 Р- 30 балів
						Кількість балів за модуль 1 - 70

Змістовий модуль 2. Природоохоронне законодавство України . Рослини Червоної книги						
Тема 4. Рідкісні і зникаючі види рослин їх охорона.	39	2	4	3	30	–
Тема 5. Природоохоронні території і їх роль в збереженні рідкісних і зникаючих видів рослин. Природоохоронні території своєї місцевості, висвітлення проблем, розробка екологічних проектів.	28	2	4	2	20	РМГ ПО 6 балів
Разом за змістовим модулем 2	67	4	8	5	50	Практичні роботи - 30
						Кількість балів за модуль 2 - 30
Всього годин / Балів	150	10	20	10	110	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, поточне оцінювання (ПО) на практичних заняттях, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат (презентація), а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота студентів передбачає опрацювання наукових статей, монографій, підготовку методичних матеріалів за вказаними темами, створення презентацій, які б сприяли формуванню екологічних компетентностей та Soft skills. Виконання поставлених завдань дасть змогу студентам краще усвідомити лекційний матеріал, сформуванню цілісного уявлення охорону рослинного світу та її значення.

1	Особливості природоохоронного законодавства України.
2	Стан та збереження рослинного світу України
3	Збереження природної спадщини
4	Національні природні парки України
5	Біосферні заповідники України.
6	Вплив рекреації на рослинний покрив
7	Основні напрямки біологічної рекультивації земель, що пошкоджені антропогенною діяльністю людини

8	Ендеміки та релікти території України
9	Особливості охорони рідкісних і зникаючих рослин в умовах урбанавантажених територій
10	Природоохоронне законодавство. Рослинний світ.
11	Проведення походів, екскурсій рідним краєм.
12	Підготовка документів щодо надання обстеженим територіям статусу природоохоронних, розробка екологічної стежки.
13	Участь у Всеукраїнському конкурсі «Вчимося заповідувати».
14	Особливості охорони природоохоронних територій місцевого значення
15	Популяризація природоохоронної діяльності(заходи , міроприємства).

IV. Політика оцінювання

Поточний контроль проводиться у вигляді усного або письмового (тестового) опитування. Оцінка за кожну виконану лабораторну роботу включає 10 балів за теоретичну підготовку та оформлення роботи. Таким чином за поточний контроль студент може отримати 100 балів.

Політика викладача щодо студента. Здобувач освіти повинен відвідувати згідно розкладу занять всі види аудиторних занять передбачені навчальним планом. Графік консультацій із навчальної дисципліни розміщений на дошці оголошень та на сайті кафедри зоології. У разі відсутності студента на занятті він зобов'язаний його відпрацювати (графік відпрацювання знаходяться на дошці оголошень кафедри зоології). У випадку нетипових ситуацій та об'єктивних причин можливий перехід на дистанційну форму навчання на платформі Moodle <http://194.44.187.60/moodle/>.

Політика щодо неформальної, інформальної та дуальної освіти. Якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній (курси, семінари, тренінги, стажування) чи інформальній освіті і їх тематика, обсяг вивчення та зміст відповідають освітньому компоненту в цілому або його окремому розділу, змістовому модулі, темі (темам), що передбачені силабусом навчальної дисципліни, і проходження яких підтверджено документально (сертифікат, свідоцтво, посилання тощо), то зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно «ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»

У випадку дуальної форми здобуття освіти зарахування результатів такого навчання здійснюється згідно «Положення про підготовку здобувачів за дуальною формою здобуття освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки» на основі тристороннього договору між закладом освіти, суб'єктом господарювання і здобувачем освіти

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач освіти повинен самостійно виконати всі завдання лабораторних робіт, а у випадку запозичень інформації зобов'язаний коректно її відображати з посилання на першоджерело. Використання будь-яких джерел інформації під час проведення різних форм оцінювання знань (поточний, модульний, підсумковий контроль) заборонено.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти повинен вчасно виконати всі завдання лабораторних робіт і надавати їх для перевірки викладачу. У випадку відсутності студента на занятті з об'єктивних причин (хвороба, заява по поважній причині) термін здачі робіт може бути змінений. До підсумкової форми контролю (екзамену) здобувач освіти має відпрацювати пропущені заняття та здати лабораторні роботи.

Підсумковий контроль – залік. Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в

діапазоні від 0 до 100 балів включно.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає залік у формі тестування. При цьому на залік виноситься *100 балів* (кожне питання оцінюється максимум в 2 бали), а бали, набрані за результатами поточного контролю, анулюються. Для складання заліку потрібно набрати не менше 60 балів за 100-бальною шкалою.

З базою тестових завдань можна ознайомитись у відповідному посібнику. Тестова база включає в себе теоретичні та практичні задачі, матеріали самостійної роботи, що охоплюють усі теми програми і налічує понад 1000 завдань, які рівномірно охоплюють усі теми курсу. У кожному білеті по 50 питань.

Шкала оцінювання знань

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Перелік питань для підготовки до заліку

1. Динаміка зменшення рослинного покриву Землі та її причини.
2. Поняття флори і рослинності.
3. Збіднення видового складу рослинного світу та його причини.
4. Основні завдання в охороні генофонду флори.
5. Охорона корисних дикоростучих рослин.
6. Використання людиною цінних видів рослин.
7. Корисні дикоростучі рослини і їх класифікація з групами.
8. Основні напрямки раціонального використання корисних рослин.
9. Заходи охорони цінних у промисловому значенні рослин.
9. Лікарські рослини та їх запаси.
10. Шляхи збереження видів рослин.
11. Основні напрямки охорони рослин.
12. Пропаганда заборони торгівлі рідкісними та зникаючими видами. Проєкт «Збережемо первоцвіти»
13. Вирощування рідкісних і зникаючих рослин у штучних умовах.
14. Рідкісні і зникаючі види рослин їх охорона.
15. Природоохоронне законодавство України.
16. Червона книга.
17. Зелена книга.
18. Еколого - біологічна характеристика видів, що занесені до Червоної книги України. Заходи щодо їх охорони.
19. Природоохоронні території і їх роль в збереженні рідкісних і зникаючих видів рослин.
20. Заповідники і заказники України.
21. Національні парки та шляхи збереження рослинності у них.
22. Пам'ятки природи, їх завдання в охороні рослинного світу.
23. Класифікація рідкісності видів за В.І. Чопиком. Причини рідкісності виду.

24. Правові аспекти охорони рослинного світу.
25. Особливості природоохоронного законодавства України.
26. Стан та збереження рослинного світу України.
27. Збереження природної спадщини.
28. Національні природні парки України та їх флора.
29. Біосферні заповідники України та їх рослинні угруповання.
30. Основні напрямки біологічної рекультивації земель, що пошкоджені антропогенною діяльністю людини.
31. Ендеміки та релікти території України
32. Особливості охорони рідкісних і зникаючих рослин в умовах урбанавантажених територій
33. Природоохоронне законодавство. Рослинний світ.
34. Лікарські рослини та їх запаси.
35. Вплив рекреації на рослинний покрив.
36. Національні природні парки Волинської області
37. Ботанічні пам'ятки природи місцевого значення
38. Представники відділу Покритонасінні, що занесені до Червоної книги України.
39. Представники відділу Голонасінні, що занесені до Червоної книги України.
40. Представники відділу Папоротеподібні, що занесені до Червоної книги України.
41. Представники відділу Плауноподібні, що занесені до Червоної книги України.
42. Представники відділу Мохоподібні, що занесені до Червоної книги України.
43. Представники відділу Бурі водорості, що занесені до Червоної книги України.
44. Представники відділу Червоні водорості, що занесені до Червоної книги України.
45. Представники відділу Зелені водорості, що занесені до Червоної книги України.
46. Представники відділу Аскоміцети, що занесені до Червоної книги України.
47. Представники відділу Базидіоміцети, що занесені до Червоної книги України.
48. Причини зменшення чисельності та заходи охорони видів, що занесені до Червоної книги.

VII. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

1. Євтушенко Є. О. (уклад.). Практикум з курсу "Охорона природи" (для студентів спеціальності 101 Екологія). Кривий Ріг: КДПУ, 2023. 100 с.
2. Закон України про рослинний світ : Закон України від 09.04.1999 № 591-XIV. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>(Дата звернення: 29.01.2026).
3. Іванців О. Я. Флористичні особливості гідрологічного заказника місцевого значення «Оріхівський» Ратнівського району Волинського району *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Біологічні науки* . 2017. № 7 (356). С. 36-40.
4. Іванців О. Я., Іванців В. В. Рідкісні та зникаючі види флори Ківерцівського національного парку «Цуманська Пуща» у списках видів, що потребують охорони. *Природа Західного Полісся та прилеглих територій* : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузука. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. № 16. С. 78-82.
5. Соколова А. К. Охорона рослинного світу. *Велика українська юридична енциклопедія* : 20 т. Харків : Право, 2018. Т. 14 : Екологічне право. С. 572-575. URL:<https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18680>(Дата звернення: 29.01.2026).
6. Оніщенко В. А. (ed.). Important Plant Areas of Ukraine. MG Kholodny Institute of Botany. Kyiv: Alterpress, 2017. 376 p. URL:http://geobot.org.ua/files/publication/2161/ipaukrainespreadswithcover_compressed.pdf(Дата звернення: 29.01.2026).